

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Naczelny Sąd Administracyjny, www.nsa.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Supreme Administrative Court]

Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Supreme Administrative Court for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Naczelny Sąd Administracyjny, www.nsa.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Naczelnego Sądu Administracyjnego]

Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Naczelny Sąd Administracyjny wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

SEKCJA DRUGA

SPRAWA OZDIL I INNI PRZECIWKO REPUBLICIE MOŁDAWII

(Skarga nr 42305/18)

WYROK

STRASBURG

11 czerwca 2019 r.

OSTATECZNY

11/09/2019

Wyrok ten stał się ostateczny na podstawie art. 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Ozdil i Inni przeciwko Republice Mołdawii,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Seksja Druga), zasiadając jako Izba w składzie:

Robert Spano, *Przewodniczący*,

Marko Bošnjak,

Julia Laffranque,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Ivana Jelić,

Darian Pavli, *sędziowie*,

i Stanley Naismith, *Kancierz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 maja 2019 r.

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 42305/18) przeciwko Republice Mołdawii wniesionej do Trybunału 6 września 2018 r. na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencji”) przez pięciu obywateli Turcji: Yasina Özdila, Müjdata Çelebiego, Riza Doğana, Sedata Hasana Karacaoğlu i Mehmeta Feriduna Tüfekçiego („skarżący”).

2. Skarżący byli reprezentowani przez V. Nagacevschiego, adwokata praktykującego w Kiszyniowie. Rząd Mołdawii („Rząd”) był reprezentowany przez swojego pełnomocnika, O. Rotariego.

3. Skarżący zarzucali w szczególności, że zostali w sposób bezprawny pozbawieni wolności i poddani ekstradycji do Turcji z naruszeniem art. 5 ust. 1 i art. 8 Konwencji oraz art. 1 Protokołu nr 7.

4. W dniu 19 czerwca 2018 r. zarzuty skargi na podstawie art. 5 ust. 1 i art. 8 oraz art. 1 Protokołu nr 7 zostały zakomunikowane Rządowi, a pozostałą część skargi uznano za niedopuszczalną na podstawie Reguły 54 § 3 Regulaminu Trybunału. W tym samym dniu Rząd Turcji został poinformowany o przysługującym mu prawie do interwencji w postępowaniu, zgodnie z art. 36 ust. 1 Konwencji oraz Regułą 44 § 1 lit. b Regulaminu Trybunału, jednak nie wyraził życzenia skorzystania z tego prawa. Trybunał postanowił również przyznać tej sprawie priorytet na podstawie Reguły 41 Regulaminu Trybunału.

FAKTY

[Paragrafy 5–31 wyroku pominięto i zastąpiono tłumaczeniem poniższego

streszczenia przygotowanego przez Kancelarię Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Streszczenie stanu faktycznego¹:

„Skarżący, obywatele Turcji, byli nauczycielami w prywatnej sieci szkół w Mołdawii. Po publicznych oświadczeniach władz tureckich, w których określono szkoły jako związane z Ruchem Fetullaha Gülena, rzekomo odpowiedzialnym za próbę zamachu stanu w Turcji w 2016 r., a nauczycieli jako terrorystów, skarżący złożyli wnioski o udzielenie azylu. Zanim otrzymali decyzje, zostali zatrzymani i jeszcze tego samego ranka przetransportowani wycarterowanym samolotem do Turcji. Kilka dni później rodziny skarżących otrzymały decyzje o odrzuceniu wniosków o udzielenie azylu ze względów bezpieczeństwa narodowego i dopiero później dowiedziały się, że skarżący przebywają w Turcji”.]

PRAWO

32. Skarżący wywodzili, że ich zatrzymanie i aresztowanie było niezgodne z prawem i sprzeczne z art. 5 ust. 1 Konwencji, który w istotnych częściach stanowi, co następuje:

„1. Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności, z wyjątkiem następujących przypadków i w trybie ustalonym przez prawo:

[...]

f) zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania osoby w celu zapobieżenia jej nielegalnemu wkroczeniu na terytorium państwa lub osoby, przeciwko której toczy się postępowanie o wydalenie lub ekstradycję

[...]”.

33. Skarżyli podnieśli również, że ich sprawa nie została sprawiedliwie rozpatrzona w postępowaniu dotyczącym ich ekstradycji, jak wymaga tego art. 6 Konwencji, który stanowi:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego [...] rozpatrzenia jego sprawy [...] przez [...] sąd [...] przy rozstrzygnięciu o [...] zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej”.

34. Twierdzili oni ponadto, że ich ekstradycja do Turcji stanowiła

¹ Źródło: Nota informacyjna na temat orzecznictwa Trybunału nr 230, czerwiec 2019 r. (*Information Note. Case-law of the European Court of Human Rights No. 230, June 2019 / Note d'information sur la jurisprudence de la Cour 230 / Juin 2019*)

naruszenie ich prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, zagwarantowanego w art. 8 Konwencji, który stanowi, co następuje:

„1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób”.

35. Skarżący zarzucili ponadto, że decyzja o ich ekstradycji do Turcji nie była zgodna z wymogami proceduralnymi art. 1 Protokołu nr 7, który stanowi, co następuje:

„1. Cudzoziemiec legalnie przebywający na terytorium jakiegokolwiek Państwa nie może być zeń wydany, chyba że w wyniku decyzji podjętej zgodnie z ustawą i winien mieć możliwość:

a) przedstawienia racji przeciwko wydaleniu;

b) rozpatrzenia jego sprawy oraz

c) bycia reprezentowanym dla tych celów przed właściwym organem albo osobą lub osobami wyznaczonymi przez ten organ.

2. Cudzoziemiec może być wydany, bez uprzedniego wykorzystania swoich praw wymienionych w ustępie 1 lit. a), b), c) niniejszego artykułu, jeśli jest to konieczne z uwagi na porządek publiczny lub uzasadnione względami bezpieczeństwa państwowego”.

I. DOPUSZCZALNOŚĆ ZARZUTÓW SKARGI

A. Niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych

36. Rząd podniósł, że skarżący nie wyczerpali dostępnych krajowych środków odwoławczych. W szczególności skarga przedstawiciela skarżących na decyzje Biura ds. Migracji i Azylu („BMA”) o odrzuceniu ich wniosku o azyl i zakazie ponownego wjazdu do Mołdawii została odrzucona z powodu nieprzedstawienia pełnomocnictw podpisanych przez samych skarżących. W opinii Rządu takie zaniechanie ze strony przedstawiciela Skarżących było równoznaczne z brakiem właściwego skierowania sprawy do sądów krajowych i tym samym wyczerpania krajowych środków odwoławczych.

37. Przedstawiciel skarżących twierdził, że nie miał kontaktu ze swoimi klientami, a ich rodziny nie miały środków na sfinansowanie jego podróży do Turcji w celu uzyskania pełnomocnictw od skarżących. W każdym razie przedstawiciel skarżących wyraził pogląd, że przedmiotowy środek odwoławczy nie był dostępny dla skarżących, ponieważ decyzja o wydaleniu została im doręczona po ich deportacji do Turcji. Ponadto środek

odwoławczy nie byłby skuteczny, ponieważ sądy mołdawskie nie mogłyby nakazać powrotu skarżących z więzienia w Turcji.

38. Trybunał przypomina, że celem art. 35 ust. 1 Konwencji jest zapewnienie Układającym się Stronom możliwości zapobieżenia naruszeniom lub naprawienia zarzucanych im naruszeń, zanim zarzuty te zostaną przedstawione Trybunałowi. W rezultacie państwa są zwolnione z odpowiadania za swoje działania przed organem międzynarodowym, zanim nie będą miały okazji uporządkować spraw w ramach własnego porządku prawnego (zob. np. *Sabeh El Leil przeciwko Francji* [WI], skarga nr 34869/05, § 32, 29 czerwca 2011 r.). Zgodnie z art. 35 ust. 1 Konwencji, skarżący powinien normalnie korzystać ze środków odwoławczych, które są dostępne i wystarczające do zapewnienia zadośćuczynienia w odniesieniu do zarzucanych naruszeń. Istnienie wspomnianych krajowych środków odwoławczych musi być dostatecznie pewne nie tylko w teorii, ale i w praktyce, a w przeciwnym razie nie będą one charakteryzować się wymaganą dostępnością i skutecznością (zob. m.in. *Tănase przeciwko Mołdawii* [WI], nr 7/08, § 120, ETPC 2010).

39. Trybunał kładzie nacisk na fakt, że skarżący zostali przetransportowani z Mołdawii do Turcji rankiem 6 września 2018 r. przez członków służb specjalnych Mołdawii i Turcji (zob. paragrafy 13 i 14 powyżej). Rząd nie wykazał, że skarżący zostali w tym momencie powiadomieni o jakichkolwiek decyzjach w ich sprawach, czy to dotyczących ich wniosków o udzielenie azylu zgodnie z ustawą o statusie cudzoziemców, czy też decyzji o ich ekstradycji na podstawie Kodeksu postępowania karnego. Dlatego Trybunał nie zgadza się, że w szczególnych okolicznościach ich sprawy odwołanie się do sądów krajowych mogło być uznane, jak argumentował Rząd, za skuteczny środek odwoławczy, który należało wyczerpać po przekazaniu skarżących do Turcji (zob., *Čonka przeciwko Belgii*, nr 51564/99, § 46, ETPC 2002-I; oraz *De Souza Ribeiro przeciwko Francji* [WI], nr 22689/07, §§ 94–97, ETPC 2012). Ponadto Rząd nie wykazał, iż sądy krajowe byłyby w stanie nakazać zwolnienie skarżących z aresztu w Turcji, a następnie ich powrót do Mołdawii.

40. W świetle powyższych rozważań Trybunał oddala zastrzeżenie Rządu Mołdawii dotyczące braku wyczerpania krajowych środków odwoławczych.

B. Zarzut skargi na podstawie art. 6 Konwencji

41. Skarżący twierdzili, że nie rozpatrzono sprawiedliwie ich sprawy w postępowaniu dotyczącym ich domniemanej ekstradycji.

42. Trybunał zauważa, że stan faktyczny niniejszej sprawy nie dotyczy rozstrzygnięcia o prawach i obowiązkach skarżących o charakterze cywilnymi ani o zasadności oskarżenia wobec nich w sprawie karnej. W tym kontekście Trybunał przypomina, że decyzje dotyczące wjazdu, pobytu i deportacji cudzoziemców nie dotyczą rozstrzygnięcia o prawach lub obowiązkach

skarżącego lub skarżącej o charakterze cywilnym ani o oskarżeniu skarżącego lub skarżącej w sprawie karnej w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji (zob. *Maaouia przeciwko Francji* [WI], nr 39652/98, § 40, ETPC 2000-X; *Penafiel Salgado przeciwko Hiszpanii* (dec.), nr 65964/01, 16 kwietnia 2002 r.; oraz *Sardinas Albo przeciwko Włochom* (dec.), nr 56271/00, ETPC 2004-I). W rezultacie art. 6 ust. 1 Konwencji nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Z powyższego wynika, że skarga ta, ze względu na niezgodność *ratione materiae* z postanowieniami Konwencji, musi zostać odrzucona zgodnie z art. 35 ust. 3 i 4.

C. Pozostałe zarzuty skargi

43. Trybunał uważa, że pozostałe zarzuty skargi podnoszą kwestie faktyczne i prawne, które są na tyle poważne, że ich rozstrzygnięcie powinno zależeć od zbadania ich przedmiotu, a żadne inne podstawy do uznania ich za niedopuszczalne nie zostały ustalone. Trybunał uznaje je zatem za dopuszczalne.

II. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 5 UST. 1 KONWENCJI

A. Stanowiska stron

44. Skarżący twierdzili, że ich aresztowanie rano 6 września 2018 r. i przekazanie władzom tureckim było bezprawne w świetle prawa krajowego.

45. Rząd przyznał, że skarżący zostali pozbawieni wolności na krótki czas. Jednakże pozbawienie to było uzasadnione na podstawie drugiej części lit. f art. 5 ust. 1 Konwencji i zostało dokonane w celu wydalenia skarżących pod nadzorem z terytorium Republiki Mołdawii zgodnie z decyzją BMA o zakazie ich pobytu na tym terytorium. Rząd podniósł również, że w momencie przekazania do Turcji skarżący nie sprzeciwiali się wydaleniu do kraju pochodzenia oraz że nie twierdzili, iż groziły im tortury lub nieludzkie traktowanie, jeśli zostaną wysłani do tego kraju. Ponadto władze mołdawskie nie były w posiadaniu takich informacji.

B. Ocena Trybunału

1. Zasady ogólne

46. Art. 5 Konwencji, wraz z art. 2, 3 i 4, należy do pierwszej kategorii praw podstawowych chroniących bezpieczeństwo fizyczne jednostki i jako taki ma pierwszorzędne znaczenie. Jego głównym celem jest zapobieganie arbitralnemu lub nieuzasadnionemu pozbawieniu wolności. Można zidentyfikować w szczególności trzy wątki rozumowania przewijające się przez orzecznictwo Trybunału: wyczerpujący charakter wyjątków, które

muszą być interpretowane ściśle i które nie pozwalają na szeroki zakres uzasadnień na podstawie innych przepisów (w szczególności art. 8–11 Konwencji); powtarzający się nacisk na zgodność pozbawienia wolności z prawem, zarówno proceduralną, jak i materialną, wymagającą skrupulatnego przestrzegania rządów prawa; oraz znaczenie bezzwłoczności lub szybkości wymaganej kontroli sądowej (zob. *Buzadji przeciwko Republice Mołdawii* [WI], nr 23755/07, § 84, ETPC 2016 (fragmenty), i przytoczone tam orzecznictwo).

47. W przypadkach, w których „zgodność z prawem” pozbawienia wolności jest sporna, w tym kwestia zastosowania „tryb[u] ustal[ego] przez prawo”, Konwencja zasadniczo odsyła do prawa krajowego i ustanawia obowiązek przestrzegania jego przepisów materialnych i proceduralnych. Zgodność z prawem krajowym nie jest jednak wystarczająca: art. 5 ust. 1 nakłada ponadto wymóg, aby każde pozbawienie wolności było zgodne z celem ochrony jednostki przed arbitralnością (zob. m.in. orzecznictwo *Winterwerp przeciwko Holandii*, 24 października 1979 r., § 37, Seria A nr 33; *Amuur przeciwko Francji*, 25 czerwca 1996 r., § 50, *Zbiór Wyroków i Decyzji* 1996-III; *Chahal przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 15 listopada 1996 r., § 118, *Zbiór Wyroków i Decyzji* 1996-V; *Witold Litwa przeciwko Polsce*, nr 26629/95, §§ 72–73, ETPC 2000-III; oraz *Vasileva przeciwko Danii*, nr 52792/99, § 32, 25 września 2003 r.).

48. Z orzecznictwa jasno wynika, że pojęcie arbitralności w kontekście art. 5 różni się do pewnego stopnia w zależności od rodzaju pozbawienia wolności (zob. np. *Saadi przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 13329/03, § 68, ETPC 2008).

49. Jedną z ogólnych zasad ustanowionych w orzecznictwie jest to, że pozbawienie wolności będzie „arbitralne”, gdy pomimo zgodności z literą prawa krajowego wystąpił element złej wiary lub podstępu ze strony władz (zob. np. *Bozano przeciwko Francji*, 18 grudnia 1986 r., § 59, Seria A nr 111; *Saadi, op. cit.*, § 69; oraz *Mooren przeciwko Niemcom* [WI], nr 11364/03, §§ 77–79, 9 lipca 2009 r.) lub gdy władze krajowe zaniedbały próbę prawidłowego zastosowania odpowiednich przepisów (zob. *Benham przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 10 czerwca 1996 r., § 47, *Zbiór Wyroków i Decyzji* 1996-III; *Liu przeciwko Rosji*, nr 42086/05, § 82, 6 grudnia 2007 r.; oraz *Marturana przeciwko Włochom*, nr 63154/00, § 80, 4 marca 2008 r.).

50. Należy również podkreślić, że autorzy Konwencji wzmocnili ochronę jednostki przed arbitralnym pozbawieniem jej wolności poprzez zagwarantowanie korpusu praw materialnych, które mają na celu zminimalizowanie ryzyka arbitralności, poprzez umożliwienie poddania czynu pozbawienia wolności niezależnej kontroli sądowej oraz poprzez zapewnienie odpowiedzialności władz za ten czyn. Wymogi art. 5 ust. 3 i 4 z naciskiem, jaki kładą na szybkość i nadzór sądowy, nabierają szczególnego znaczenia w tym kontekście. Szybka interwencja sądowa może doprowadzić

do wykrycia środków zagrażających życiu lub poważnego złego traktowania, które naruszają podstawowe gwarancje zawarte w art. 2 i 3 Konwencji, oraz do zapobieżenia im. Stawką jest zarówno ochrona wolności fizycznej jednostek, jak i ich bezpieczeństwa osobistego w kontekście, który w przypadku braku zabezpieczeń mógłby doprowadzić do obalenia rządów prawa i umieścić osadzonych poza zasięgiem najbardziej rudymenatnych form ochrony prawnej (zob. *El-Masri przeciwko Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii* [WI], nr 39630/09, 13 grudnia 2012 r., § 231).

51. Chociaż dochodzenie w sprawie przestępstw terrorystycznych niewątpliwie stawia przed władzami szczególne problemy, nie oznacza to, że władze mają *carte blanche* na podstawie art. 5 do zatrzymania podejrzanych i przetrzymywania ich w areszcie policyjnym, bez skutecznej kontroli ze strony sądów krajowych, a w ostatniej instancji — instytucji nadzorczych Konwencji, ilekroć uznają, że doszło do przestępstwa terrorystycznego (ibid., § 232).

2. Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

52. Rząd stoi na stanowisku, że środkiem zastosowanym wobec skarżących było wydalenie na podstawie decyzji BMA z dnia 5 września 2018 r. ze względów bezpieczeństwa narodowego i zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 58 ustawy o statusie cudzoziemców (zob. paragraf 27 powyżej). Trybunał zauważa jednak, że w dniu 6 września 2018 r. mołdawskie służby specjalne wydały kilka komunikatów prasowych, w których oświadczyły, że operacja dotycząca skarżących została przez nie przygotowana i przeprowadzona (zob. paragraf 13 powyżej). Ponadto zgodnie z tymi samymi komunikatami prasowymi, operacja została przeprowadzona we współpracy z tajnymi służbami innych krajów. Zaangażowanie tureckich służb specjalnych nie było kwestionowane przez Rząd w jego uwagach.

53. Rząd podniósł, że władze mołdawskie nie wiedziały o obawach skarżących przed podróżą do Turcji. Trybunał zauważa jednak, że skarżący w swoich wnioskach o udzielenie azylu wyraźnie wyrazili obawę przed ściganiem karnym w Turcji (zob. paragraf 11 powyżej). Ponadto w decyzjach z dnia 4 września 2018 r. dotyczących tych wniosków, BMA uznało, że obawa skarżących przed politycznie motywowanymi prześladowaniami w Turcji jest uzasadniona (zob. paragraf 19 powyżej).

54. W niniejszej sprawie wydaje się, że władze mołdawskie nie tylko nie dały skarżącym możliwości wyboru jurysdykcji, do której zostaną wydaleny, ale też celowo przekazały ich bezpośrednio władzom tureckim.

55. Materiał znajdujący się w aktach sprawy wskazuje również, że wspólna operacja mołdawskich i tureckich służb specjalnych została przygotowana z dużym wyprzedzeniem przed dniem 6 września 2018 r. Fakt, iż skarżący zostali przewiezieni do Turcji specjalnie w tym celu wycarterowanym samolotem stanowi tylko jeden z elementów

przemawiających za tym stanowiskiem. Fakty w sprawie wskazują również, że operacja została zaplanowana i zorganizowana w taki sposób, aby zaskoczyć skarżących, tak aby nie mieli oni czasu i możliwości obrony.

56. Trybunał odnotowuje ponadto wywiad z szefową BMA z dnia 7 września 2018 r., w którym stwierdziła, że nie wiedziała o tym, co stało się ze skarżącymi i że BMA nie było zaangażowane w tę sprawę (zob. paragraf 18 powyżej). W tym kontekście należy zauważyć, że decyzje BMA dotyczące skarżących były datowane na 4 i 5 września 2018 r. Wiarygodność tych dat z pewnością budzi zastrzeżenia i musi być traktowana z ostrożnością w świetle oświadczeń szefowej BMA z dnia 7 września 2018 r. Kolejnym elementem sprawy, który podaje w wątpliwość wspomniane decyzje, jest fakt, iż BMA nie doręczyło decyzji skarżącym, jak wymaga tego art. 56 ustawy o statusie cudzoziemców w przypadku osób, które są obecne, lecz wysłało decyzje do rodzin skarżących po ich wydaleniu, jak wymaga się tego w przypadku osób, które nie są obecne (zob. paragraf 26 powyżej).

57. Rozważając okoliczności sprawy jako całość i mając na uwadze ilość dowodów wskazujących w tym samym kierunku oraz szybkość działania władz mołdawskich, Trybunał stwierdza, że pozbawienie wolności skarżących w dniu 6 września 2018 r. nie było ani zgodne z prawem, ani konieczne w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. f, ani pozbawione arbitralności. Pozbawienie skarżących wolności w ten sposób było równoznaczne z pozaprawnym przekazaniem osób z terytorium pozwanego państwa do Turcji, co stanowiło obejście wszystkich gwarancji oferowanych im przez prawo krajowe i międzynarodowe (zob. paragrafy 29–31 powyżej). W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 5 ust. 1 Konwencji.

III. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 8 KONWENCJI

A. Stanowiska stron

58. Skarżący stwierdzili, że mieszkali w Mołdawii wraz ze swoimi rodzinami przez długi czas. Po ekstradycji do Turcji ich rodziny pozostały w Mołdawii bez źródeł dochodu. Ich rodziny nie mogły wrócić do Turcji z obawy przed represjami, dlatego też wszelkie kontakty z nimi zostały zerwane. W ten sposób doszło do ingerencji w ich życie prywatne i rodzinne. Ingerencja ta nie była przewidziana przez ustawę, ponieważ ustawa, na podstawie której zostali oni wydaleny z Mołdawii, nie dawała żadnych zabezpieczeń przed nadużyciami i arbitralnością. Ponadto ingerencje nie były konieczne w demokratycznym społeczeństwie.

59. Rząd nie zaprzeczył, że wydalenie skarżących z terytorium Mołdawii stanowiło ingerencję w ich życie prywatne i rodzinne. Jednakże ingerencja ta była zgodna z przepisami ustawy o statusie cudzoziemców, służyła realizacji uprawnionego celu ochrony bezpieczeństwa narodowego i była konieczna w społeczeństwie demokratycznym, ponieważ była uzasadniona

pilną potrzebą społeczną zapewnienia bezpieczeństwa narodu. Rząd argumentował również, że rodziny skarżących nawet nie próbowały odwiedzać ich w Turcji podczas ich pobytu w areszcie, i wyraził pogląd, że w Turcji nie grozi im żadne niebezpieczeństwo. Władze tureckie poinformowały rodziny skarżących, że skarżący zostali osadzeni w areszcie, a ci ostatni byli wielokrotnie odwiedzani przez członków rodziny, którzy mieszkali w Turcji.

B. Ocena Trybunału

60. Trybunał przypomina, że Konwencja jako taka nie gwarantuje żadnego prawa cudzoziemca do wjazdu lub pobytu w danym kraju. Jednakże wydalenie osoby z kraju, w którym mieszkają bliscy członkowie jej rodziny, może stanowić naruszenie prawa do poszanowania życia rodzinnego zagwarantowanego w art. 8 ust. 1 Konwencji (zob. *Boultif przeciwko Szwajcarii*, nr 54273/00, § 39, ETPC 2001-IX).

61. Trybunał zauważa, że w niniejszej sprawie skarżący mieszkali przez długi czas w Mołdawii, niektórzy z nich od ponad dwudziestu lat. Skarżący przebywali tam legalnie, mieli zatrudnienie i założyli rodziny, niektórzy z nich z obywatelkami Mołdawii. Małżeństwa te miały dzieci, z których część była obywatelami Mołdawii (zob. paragraf 7 powyżej).

62. Rząd nie kwestionował, iż skarżący byli zintegrowani ze społeczeństwem mołdawskim i prowadzili tam prawdziwe życie rodzinne, dlatego Trybunał uważa, że ich wydalenie z terytorium Mołdawii położyło kres tej integracji i radykalnie zakłóciło ich życie prywatne i rodzinne. W związku z tym Trybunał uznaje, że doszło do ingerencji w życie prywatne i rodzinne skarżących.

63. Taka ingerencja będzie naruszać Konwencję, jeżeli nie będzie spełniać wymogów art. 8 ust. 2. Należy zatem ustalić, czy była ona „przewidzian[a] przez ustawę”, umotywowana jednym lub kilkoma uprawnionymi celami wymienionymi w tym ustępie oraz „konieczn[a] w demokratycznym społeczeństwie”.

64. Trybunał przypomina, że konsekwentnie utrzymuje, iż wyrażenie „przewidzian[e] przez ustawę” wymaga przede wszystkim, aby kwestionowany środek miał podstawę w prawie krajowym, ale odnosi się również do jakości danego prawa, wymagając przy tym, aby było ono dostępne dla zainteresowanych osób i sformułowane na tyle precyzyjnie, aby mogły one — w razie potrzeby uzyskawszy odpowiednią poradę — przewidzieć w stopniu rozsądnym w danych okolicznościach konsekwencje, jakie może przynieść określone działanie.

65. Co prawda należy przyznać, że w szczególnym kontekście środków wpływających na bezpieczeństwo narodowe wymóg przewidywalności nie może być taki sam jak w wielu innych dziedzinach (zob. *Leander przeciwko Szwecji*, 26 marca 1987 r., § 51, Seria A nr 116).

66. Niemniej prawo krajowe musi zapewniać środek ochrony prawnej przed arbitralną ingerencją władz publicznych w prawa gwarantowane przez Konwencję. W sprawach dotyczących praw podstawowych byłoby sprzeczne z zasadą rządów prawa, jedną z podstawowych zasad społeczeństwa demokratycznego zapisaną w Konwencji, aby swoboda prawna przyznana władzy wykonawczej była wyrażona w kategoriach nieograniczonej władzy (zob. *Malone przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 2 sierpnia 1984 r., § 68, Seria A nr 82).

67. Przechodząc do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, Trybunał zauważa, że prawo mołdawskie zawiera normy regulujące wydalenie i ekstradycję. Niemniej, jak stwierdzono powyżej, skarżący zostali wydalenii z Mołdawii w drodze pozaprawnego przekazania, które stanowiło obejście gwarancji oferowanych przez prawo krajowe i międzynarodowe (zob. paragraf 57 powyżej). Ponieważ to przymusowe przekazanie, które doprowadziło do radykalnego zakłócenia życia prywatnego i rodzinnego skarżących, nie miało wystarczającej podstawy prawnej, nie było ono „przewidzian[e] przez ustawę” w rozumieniu art. 8 ust. 2 Konwencji.

68. Trybunał przypomina ponadto, że osoba, wobec której zastosowano środek oparty na względach bezpieczeństwa narodowego, nie może być pozbawiona wszelkich gwarancji zabezpieczających przed arbitralnością. Osoba ta musi między innymi mieć możliwość poddania danego środka kontroli przez niezależny i bezstronny organ, właściwy do zbadania wszystkich istotnych kwestii faktycznych i prawnych, w celu ustalenia zgodności z prawem tego środka i napiętnowania ewentualnych nadużyć ze strony władz. Osoba zainteresowana musi mieć możliwość skorzystania z postępowania kontradyktoryjnego przed tym organem dokonującym kontroli w celu przedstawienia swojego punktu widzenia i obalenia argumentów władz (zob. *Al-Nashif przeciwko Bułgarii*, nr 50963/99, §§ 123-24, 20 czerwca 2002 r.).

69. Trybunał zauważa, że nie wytoczono przeciwko skarżącym żadnego postępowania z tytułu udziału w popełnianiu jakichkolwiek czynów zabronionych w Mołdawii ani w jakimkolwiek innym państwie. Poza wyżej wymienionymi ogólnymi powodami, władze nie dostarczyły skarżącym żadnych innych informacji. Trybunał zauważa ponadto, że z naruszeniem prawa krajowego skarżącym doręczono decyzje uznające ich obecność za niepożądaną dopiero po ich wydaleniu.

70. Trybunał przywiązuje wagę do faktu, iż sądy krajowe odmówiły rozpatrzenia skarg skarżących na decyzje odrzucające ich wnioski o azyl i uznające ich za osoby niepożądane z bardzo formalistycznych powodów, a mianowicie, że pełnomocnictwa udzielone ich adwokatom zostały podpisane przez współmałżonków, a nie przez nich samych. Gdyby było inaczej, sądy krajowe w żadnym razie nie byłyby w stanie zbadać rzeczywistych motywów wydalenia, ponieważ prawo krajowe nie przewidywało, że notatka tajnych służb, która posłużyła za podstawę

wydalenia skarżących, musi być udostępniona sędziom.

71. Skarżący nie dysponowali minimalnym stopniem ochrony przed arbitralnością ze strony władz, dlatego Trybunał stwierdza, że ingerencja w ich życie prywatne i rodzinne nie była przewidziana przez „ustawę” spełniającą wymogi Konwencji (zob. odpowiednio, *Al-Nashif, op. cit.*, § 128).

72. W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 8 Konwencji.

IV. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 1 PROTOKOŁU NR 7 DO KONWENCJI

73. W świetle ustaleń na podstawie art. 5 ust. 1 i art. 8 Konwencji Trybunał uznaje, że nie ma potrzeby odrębnego orzekania w sprawie również tego zarzutu skargi.

V. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

74. Art. 41 Konwencji przewiduje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

75. Skarżący zażądali kwoty 50 000 euro (EUR) każdy tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową.

76. Rząd uznał te kwoty za wygórowane.

77. W świetle wszystkich okoliczności Trybunał przyznaje każdemu ze skarżących kwotę 25 000 EUR za szkodę niemajątkową.

B. Koszty i wydatki

78. Przedstawiciel skarżących domagał się również kwoty 1000 EUR tytułem kosztów i wydatków poniesionych przed Trybunałem. Nie przedstawił on jednak żadnych szczegółów dotyczących sposobu obliczenia powyższej kwoty. Twierdził, że ponieważ kwota ta nie była znacząca, nie uważał za konieczne uzasadnianie jej w jakikolwiek sposób.

79. Rząd twierdził, że roszczenie to jest nieuzasadnione i zwrócił się do Trybunału o jego oddalenie.

80. Zgodnie z orzecnictwem Trybunału skarżącemu przysługuje prawo do zwrotu poniesionych kosztów i wydatków jedynie wówczas, kiedy wykazał, że były one rzeczywiście poniesione, konieczne i uzasadnione co do wysokości. Trybunał może mieć w związku z tym na względzie takie

kwestie jak liczba przepracowanych godzin i żądana stawka godzinowa (zob. *Iatridis przeciwko Grecji* (słuszne zadośćuczynienie) [WI], nr 31107/96, § 55, ETPC 2000-XI).

81. Jednakże w niniejszej sprawie przedstawiciel skarżących nie uzasadnił w żaden sposób swojego roszczenia. Trybunał postanowił zatem nie przyznawać żadnej kwoty z tego tytułu.

C. Odsetki za zwłokę

82. Trybunał za słuszne uznaje wyznaczenie wysokości odsetek za zwłokę na podstawie marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z POWYŻSZYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę na podstawie art. 6 za niedopuszczalną, a pozostałą część skargi za dopuszczalną;
2. *Orzeka*, że doszło do naruszenia art. 5 ust. 1 Konwencji;
3. *Orzeka*, że doszło do naruszenia art. 8 Konwencji;
4. *Orzeka*, że nie ma potrzeby rozpatrywania skargi na podstawie art. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji;
5. *Orzeka*,
 - a) że pozwane państwo winno uiścić na rzecz każdego ze skarżących z tytułu szkody niemajątkowej kwotę 25 000 EUR (dwadzieścia pięć tysięcy euro), powiększoną o wszelkie należne podatki, jakie mogą być pobrane, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji;
 - b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności, należne będą odsetki zwykłe od określonych powyżej kwot, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
6. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżących dotyczącą słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie w dniu 11 czerwca 2019 r. zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Stanley Naismith
Kancierz

Robert Spano
Przewodniczący